

RINGMAJANDUSE
VÕIMEKUSE TÕSTMINE

KOHALIKU OMAVALITSUSE RINGMAJANDUSE TEEKAART MÄRJAMAA VALD

Seisuga 31.08.2023

Koostatud projekti tegevuse „Ringmajanduse võimekuse tõstmine kohalikes omavalitsustes” raames.

KESKKONNAAGENTUUR

TAL
TECH

KLIIMAMINISTEERIUM

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Kohaliku omavalitsuse ringmajanduse teekaart

VALD/LINN	MÄRJAMAA VALD
TEEKAARDI KOOSTAJA	Ott Valdma
TOIMETAJAD	Jaana Merisaar, Tarmo Tuisk
KOOSTAMISE PERIOOD	3. mai – 31. aug 2023

Käesolev teekaart on koostatud eesmärgiga näidata omavalitsuse ringmajanduslike tegevuste prioriteete, eelistusi, kitsaskohti, lahendusi, konkreetseid tegevusi ning potentsiaalset koostööd erinevate sidusgruppide või teiste omavalitsustega.

Teekaardis on kaetud järgmised keskkonnaga seotud teemavaldkonnad:

- keskkonnahoidlike riigihangete kasutamine KOV-is ja allasutustes;
- ringmajanduslane teavitustegevus;
- jäätmemajanduse edendamine;
- keskkonnajuhtimissüsteemide rakendamine;
- keskkonnajalajälje hindamine KOV-is ja allasutustes.

Teekaardis on kaetud järgmised äri- ja koostöömudelitega seotud teemad:

- kohalike ressursside kestliku kasutamise soodustamine;
- ringmajanduslike ärimudelite rakendamine/soodustamine;
- koostöövõimalused ringmajanduses erinevate sektorite ja KOV vahel;
- ringmajandust edendavate projektide soodustamine KOV territooriumil;
- uuenduslike ringmajanduslike initsiatiivide algatamine.

SISUKORD

I EESMÄRGID JA PRIORITEEDID	4
II RINGMAJANDUSE PARIMAD PRAKTIKAD	5
III TEGEVUSKAVA	7
IV KOOSTÖÖ	9
LISA 1. ARENGU INDIKAATORID	10

I EESMÄRGID JA PRIORITEEDID

OMAVALITSUSE KITSASKOHAD, MIDA VÕIKS LAHENDADA RINGMAJANDUSE ABIL

- keskkonnahoidlike riigihangete rakendamine vajab edendamist
- lagunenud hooned seisavad kasutuseta
- kogumiskonteineritesse pannakse valet sorti prügi

KESKKONNATEEMAD, MIS VAJAVAD LÄHIAASTATEL ENIM EDENDAMIST

PRIORITEETSED TEEMAD:

- Keskkonnahoidlike riigihangete kasutamine KOV-is ja allasutustes

VÄHEM PRIORITEETSED TEEMAD:

- ringmajandusala teavitustegevus
- jäätmemajanduse edendamine
- keskkonnajuhtimissüsteemide rakendamine
- keskkonnajalajälje hindamine KOV-is ja allasutustes

ÄRIMUDELITE ARENDUSE JA KOOSTÖÖ TEEMAD, MIS VAJAVAD LÄHIAASTATEL ENIM EDENDAMIST

- kohalike ressursside kestliku kasutamise soodustamine
- ringmajanduslike ärimudelite rakendamine/soodustamine
- koostöövõimalused ringmajanduses erinevate sektorite ja KOV vahel
- ringmajandust edendavate projektide soodustamine KOV territooriumil
- uuenduslike ringmajanduslike initsiatiivide algatamine

II RINGMAJANDUSE PARIMAD PRAKTIKAD

PARIMAD RINGMAJANDUSE PRAKTIKAD, MIDA OMAVALITSUS RAKENDAB

- Sotsiaalosakonnale antud taaskasutatavate tarbeasemete edasiandmine abivajavatele klientidele.
- Koostatud on Raplamaa kohalike omavalitsuste ühine kliima- ja energiakava, milles lisa 3 on Märjamaa valla KEKK.
- Ametiautode kasutusea pikendamine mitmekordselt üle liisinguperioodi.
- Ehitus- ja lammutusjätmete müügiplatvorm FB-s, kuid tööstuse tasandil see väga hästi ei toimi.
- Tänapäeval pakub RAEK roheeksperdi kaasamise võimalust ettevõtetele.

KESKKONNAGA SEOTUD PARIMAD PRAKTIKAD, MIS PAKUVAD HUVI

Keskkonnahoidlike riigihangete kasutamine KOV-is ja allasutustes

- keskkonnasõbralike (riigi)hangete kompetentsikeskus
- avalike hoonete ja tee-ehituse rohehanked

Ringmajandusalane teavitustegevus

- "ringmajanduse saadikud" ettevõtetesse

Jäätmemajanduse edendamine

- baastaseme saavutamine, jäätmete liigiti kogumine, 13 liigi kogumise saavutamine
- muutuva jäätmeseaduse nõuetega kaasa minemine
- biojätmete kogumise ja kompostimise edendamine
- reoveesette taaskasutamine
- ehitus- ja lammutusjätmete taaskasutuse edendamine (vahendusplatvorm)

Keskkonnajuhtimissüsteemide rakendamine

Keskkonnajälje hindamine KOV-is ja allasutustes

Rohelise Kontori sertifikaat

EMAS sertifikaat

ÄRI- JA KOOSTÖÖMUDELITEGA SEOTUD PARIMAD PRAKTIKAD, MIS PAKUVAD HUVI

Kohalike ressursside kestliku kasutamise soodustamine

- tööstussümbioos - tuuleenergia eriplaneeringu aladel tootmisalade planeerimine roheenergia kasutamiseks uute toodete ja teenuste loomisel. Tuuleenergia aladel ka päikeseenergia arendamine olemasoleva võrgu maksimaalseks kasutamiseks.
- bioenergia ressursside ja kasutuspotentsiaali kaardistamine
- taastuvenergia projektide toetamine
- tegevuskava kohalike ressursside kestliku kasutamise soodustamiseks

Ringmajanduslike ärimudelite rakendamine/soodustamine

- olelusringi hindamise rakendus ettevõtetele
- kohtumistel ettevõtjatega ja ringmajanduse teemalise info jagamine
- temaatilised infopäevad ettevõtjaile
- ettevõtjate konsulteerimine

Koostöövõimalused ringmajanduses erinevate sektorite ja KOV vahel

- tööstussümbioosi edendamine
- ringmajandusürituste (temaatilised seminarid, laadad jm) korraldamine
- maakondliku ringmajanduse spetsialisti ametikoha loomine
- ringmajanduskeskused / parandustöökojad / uuskasutuskeskused
- koostöö lähivaldadega: ühine jäätmekava, energia- ja kliimakava, ringmajanduse kompetentsikeskus vms
- maakondlikud koolitused, eksperdid

Ringmajandust edendavate projektide soodustamine KOV territooriumil

- ringse linna/piirkonna projekt

Uuenduslike ringmajanduslike initsiatiivide algatamine

- ringmajanduse kompetentsikeskus (riiklik/piirkondlik/KOV-i piires)
- ringmajanduse kohalik või piirkondlik toetusmeede
- KOV või omavalitsusliidu algatatud detailplaneeringud ja projektid spetsiifiliselt ringmajanduslike äripindade loomiseks ja edendamiseks

III TEGEVUSKAVA

Keskkonnaga seotud teemadel:

TEGEVUS	LISAINFO	ELLUVIIMISE AEG
keskkonnahoidlike riigihangete kasutamine KOV-is ja allasutustes	- asendatavate toodete ning asjade taaskasutus ning mitte-utiliseerimine; - tee-ehituses betooni purustamine ning taaskasutus tee alustes;	Juba kasutusele võetud
ringmajandusalane teavitustegevus		Pidev
jäätmemajanduse edendamine		Pidev
keskkonnajuhtimissüsteemide rakendamine		2030+
keskkonnajalajälje hindamine KOV-is ja allasutustes		2024

Äri- ja koostöömudelitega seotud teemadel:

TEGEVUS	LISAINFO	ELLUVIIMISE AEG
kohalike ressursside kestliku kasutamise soodustamine		Pidev
ringmajanduslike ärimudelite rakendamine/soodustamine		Pidev
koostöövõimalused ringmajanduses erinevate sektorite ja KOV vahel		Pidev
ringmajandust edendavate projektide soodustamine KOV territooriumil		Pidev
uuenduslike ringmajanduslike initsiatiivide algatamine		Pidev
jäätmemajanduse edendamine	Uue jäätmejaama (operaatorteenus) rajamine 2025.-2026. aastal, millega kavandatakse uute teenustena puidu, komposti, suurjäätmete taaskasutus.	Pidev

Uuringud või analüüsid, mida on ringmajanduse valdkonnas vaja läbi viia:

TEGEVUS
Toitlustusjätmete ringmajandusevõtete kasutamine
Tootmisettevõtluse tekkivate materjalide taaskasutamise võimalikkuse uuring (õmblemise, kivitasapinna ja puidutööstusega seotud)

IV KOOSTÖÖ

RINGMAJANDUSE ALANE MAAKONDLIK KOOSTÖÖ

- Ühised jäätmekavad
- Teabepäevad spetsialistide vahel
- Maakondlikud kampaaniad
- Keskkonnahoidlike riigihangete spetsialisti palkamine

RINGMAJANDUSE ALANE RIIGI TASANDI JA RAHVUSVAHELINE KOOSTÖÖ

- Kompetentsikeskus
- "Teeme ära"
- Konverentsid, seminarid ja muud infoüritused

LISA 1. ARENGU INDIKAATORID

1. JÄÄTMEAJANDUSE EDENDAMINE

1.1. Jäätmekava. Millisele lävendile vastab KOV-i kehtiv jäätmekava?

Eeskujulik - jäätmekavas on määratud eesmärgid ja tegevused, kuidas suurendada jäätmete ringlusse võtmist.

1.2. Jäätmehoolduseeskiri. Millisele lävendile vastab kehtiv jäätmehoolduseeskiri?

Eeskujulik - Märjamaa valla jäätmehoolduseeskirjas on sätestatud, et jäätmete tekkekohal tuleb liigiti koguda vähemalt paberit/kartongi, plasti, metalli, klaasi, biolagunevaid jäätmeid, puitu, tekstiili, suurjäätmeid, probleemtooteid, ravimijäätmeid, ohtlike jäätmeid ja liigiti kogumisest üle jäävaid segaolemjäätmeid (<https://www.riigiteataja.ee/akt/430122022001>).

1.3. Jäätmevaldaja register. Kas KOV-is on jäätmete tekkest ülevaate saamiseks kasutusel jäätmevaldaja register?

Edasijõudnu - veebipõhine register.

1.4. Koostöö taaskasutusorganisatsioonidega. Kas omavalitsusel on lepingud taaskasutusorganisatsioonidega saavutamaks pakendijäätmete kokku kogumise KOV territooriumilt?

Edasijõudnu - lepingud taaskasutusorganisatsioonidega on uuendatud/sõlmitud viimase viie aasta jooksul.

1.5. Jäätmete edasise käitlemise korraldamine. Kuivõrd KOV panustab jäätmete tekkimise vähendamisse ja vältimisse ning on läbi mõelnud, mis saab kogutud jäätmetest?

Puudulik - liigiti kogutavatele jäätmetel on määratud jäätmehoolduseeskirjaga ringlusesse võtmise määrad.

1.6. Pakendijäätmete liigiti kogumine. Milline on pakendijäätmete liigiti kogumise võrgustik?

Baastase - minimaalse võrgustiku olemasolu (Pakendiseadus, paragrahv 171), tiheasustusega alal kus in rohkem kui 500 elanikku ühe ruutkilomeetri kohta on vähemalt üks pakendijäätmete kogumiskoht jäätmevaldajast 1000 meetri raadiuses.

1.7. Korraldatud jäätmevedu. Kas KOV on taganud toimiva jäätmeveo sõlmides kontsessioonilepingu jäätmekäitlejaga?

Edasijõudnu - korraldatud jäätmeveo raames kogutakse jäätmed min 3 jäätmeliigis: segaolme-, paberi- ja biojäätmed.

1.8. Jäätmejaamade lahtiolekuaegade paindlikkus. Kuivõrd jäätmejaamades toimub jäätmete vastuvõtt?

Baastase - vähemalt kolmel päeval nädalas sh ühel puhkepäeval. Kokku vähemalt 24 tundi.

1.9. Jäätmete liigiti vastuvõtt jäätmejaamades. Milliseid jäätmeliike jäätmejaamad liigiti vastu võtavad?

Puudulik - paber/papp, pakend, sõiduautorehvid, vanaraud, kodutehnika, lehtklaas, mööbel, eterniit, ohtlikud jäätmed. <https://marjamaa.ee/marjamaa-jaatmejaam>.

1.10. Jäätmekorralduse info kodulehel. Kas elanikud on informeeritud jäätmehooldusteenuste sisust ja teenusepakkujatest?

Edasijõudnu - omavalitsuse veebilehel on leitav informatsioon jäätmeteket vältivate tegevuste kohta.

2. KOHALIKE RESSURSSIDE KESTLIKU KASUTAMISE SOODUSTAMINE

2.1. Taastuenergiaalade planeerimine. Kas omavalitsuse üld- või eriplaneeringus on käsitletud taastuenergiaalaid?

Baastase - omavalitsuse üld- või eriplaneeringu kavandamisel on eraldi käsitletud taastuenergiaalaid.

3. RINGMAJANDUSALANE TEAVITUSTEGEVUS

3.1. Elanikkonna jäätmemajanduse alase teadlikkuse tõstmine. Kas KOV teavitab elanikke ringmajanduse põhimõtetest ja vajalikkusest?

Eeskujulik - viiakse läbi vähemalt üks jäätmemajanduse alane teabepäev, kooluts, infotund või kampaania aastas.